

ANALYTICKÉ INFORMACE

Průmyslová výroba v podnicích se 100 a více zaměstnanci se sídlem v Jihomoravském kraji v letech 2000 až 2006

- v mezikrajském srovnání sídlí v Jihomoravském kraji nejvyšší počet průmyslových podniků se 100 a více zaměstnanci
- počet zaměstnanců poklesl téměř o 14 %, jejich průměrná mzda se zvýšila o 44 %, v porovnání s ostatními kraji však byla až 10. nejvyšší
- přepočtem tržeb na zaměstnance se Jihomoravský kraj řadil v roce 2006 až na 11. místo
- 95 % podniků působilo ve zpracovatelském průmyslu, tržby vzrostly ve většině odvětví
- nejvyšší mzdy byly vypláceny v podnicích zabývajících se těžbou nerostných surovin

Průmyslová výroba má v Jihomoravském kraji dlouholetou tradici. O jejím významu svědčí i fakt, že v roce 2006 zde sídlilo 273 průmyslových podniků se 100 a více zaměstnanci, ve srovnání s ostatními kraji to byl nejvyšší počet a tvořil 11,1 % celkového počtu podniků v České republice. Proti roku 2000 se počet zvýšil o 33 podniků, tj. o 13,6 %, v rámci republiky počet vzrostl o 250 podniků, tj. o 11,3 %. V ostatních krajích byl nejvyšší nárůst počtu zaznamenán ve Zlínském kraji (o 47 podniků), stejně tak zde byl zaznamenán i nejvyšší nárůst v relativním vyjádření - o 35,3 %, pouze v kraji Vysočina se počet snížil, a to o 5 podniků.

Tab. 1 Základní ukazatele za průmyslové podniky se 100 a více zaměstnanci v letech 2000 až 2006

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	Změna v %	
								2006/2000	průměrná roční
Počet průmyslových podniků	240	235	248	259	265	261	273	13,6	2,1
Průměrný evidenční počet zaměstnanců	87 952	85 761	82 338	79 115	78 775	78 498	79 700	-9,4	-1,6
Průměrná měsíční mzda	12 616	13 419	14 213	15 249	16 362	16 991	18 240	44,6	6,3
Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb									
celkem	114 328	149 568	129 255	137 889	154 893	143 109	156 388	9,3	x
z průmyslové činnosti	92 029	106 160	101 639	109 210	126 190	140 903	153 806	9,2	x

¹⁾ tržby jsou z důvodů metodických změn v roce 2005 v časové řadě nesrovnatelné, uvedena změna 2006/2005

Ke třem největším průmyslovým podnikům v Jihomoravském kraji patří PENAM, a.s. (Brno - pekárenské výrobky), Tyco Electronics Czech, s.r.o. (Kuřim - elektrické zařízení pro motory a vozidla) a Gumotex, a.s. (Břeclav - plastové výrobky). Více než třetina podniků Jihomoravského kraje sídlí v okrese Brno-město, připočteme-li okres Brno-venkov, pak v těchto dvou okresech sídlí 46 % z celkového počtu podniků. Nejméně průmyslových podniků bylo v okresech Vyškov a Znojmo (v součtu 13 % z celkového počtu).

Tab. 2 Zaměstnanci a mzdy průmyslových podniků se 100 a více zaměstnanci

	Počet podniků		Průměrný evidenční počet zaměstnanců		Průměrná měsíční mzda					
	2000	2006	2000	2006	změna v %		2000	2006	změna v %	
					2006/2000	průměrná roční			2006/2000	průměrná roční
Česká republika	2 209	2 459	912 636	886 391	-2,9	-0,5	14 066	20 298	44,3	6,3
Hl.m.Praha	205	225	88 250	80 731	-8,5	-1,5	17 263	26 573	53,9	7,5
Středočeský	222	237	98 924	99 478	0,6	0,1	16 236	22 865	40,8	5,9
Jihočeský	155	164	57 454	49 238	-14,3	-2,5	13 322	18 924	42,1	6,0
Plzeňský	146	177	54 896	59 516	8,4	1,4	14 092	20 072	42,4	6,1
Karlovarský	89	92	29 737	25 755	-13,4	-2,4	12 604	17 946	42,4	6,1
Ústecký	160	171	69 639	63 165	-9,3	-1,6	14 726	20 290	37,8	5,5
Liberecký	117	121	50 039	53 285	6,5	1,1	13 055	19 390	48,5	6,8
Královéhradecký	154	167	54 734	50 728	-7,3	-1,3	12 763	17 863	40,0	5,8
Pardubický	122	135	43 192	47 161	9,2	1,5	12 013	18 036	50,1	7,0
Vysočina	153	148	47 659	53 614	12,5	2,0	12 245	19 211	56,9	7,8
Jihomoravský	240	273	87 952	79 700	-9,4	-1,6	12 616	18 240	44,6	6,3
Olomoucký	147	162	50 197	53 716	7,0	1,1	12 262	17 574	43,3	6,2
Zlínský	133	180	51 422	50 777	-1,3	-0,2	12 826	18 409	43,5	6,2
Moravskoslezský	167	207	128 541	119 529	-7,0	-1,2	15 013	21 328	42,1	6,0

Výše uvedené podniky reprezentují okresy Brno-město, Brno-venkov a Břeclav. Je možno uvést vždy největší podnik i pro zbývající okresy Jihomoravského kraje – v okrese Blansko je to podnik Celestica Czech Republic, s.r.o. se sídlem v Rájci-Jestřebí (počítače a zařízení na zpracování informací), v okrese Hodonín

ANALYTICKÉ INFORMACE

podnik FERROMET GROUP, s.r.o. ve Veselí nad Moravou (výroba ocelových trub), v okrese Vyškov Tusculum, a.s. Rousínov zabývající se výrobou nábytku (na počátku roku 2007 se sloučil s Jitonou Soběslav) a konečně v okrese Znojmo Moravskoslezské cukrovary, a.s. se sídlem v Hrušovanech nad Jevišovkou.

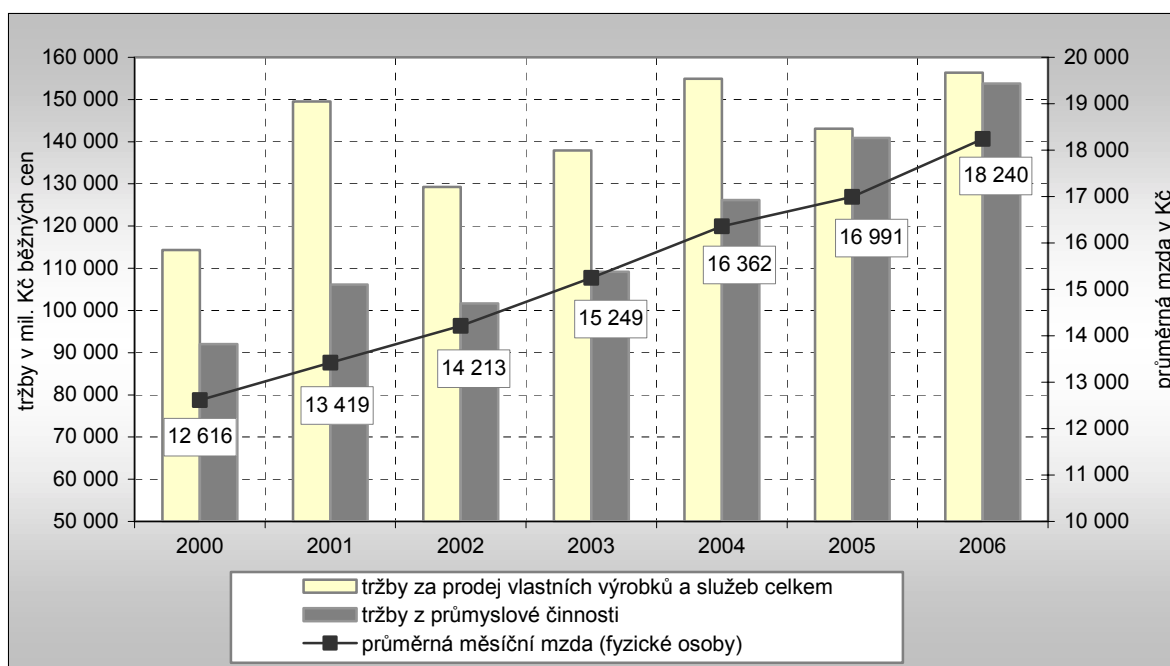
V roce 2006 pracovalo ve „velkých“ průmyslových podnicích 79,7 tis. osob, **průměrný evidenční počet zaměstnanců** se proti roku 2000 snížil o 8,3 tisíce osob, tj. o 9,4 % (průměrný roční pokles 1,6 %). Jestliže počet podniků byl v Jihomoravském kraji ve srovnání s ostatními kraji nejvyšší, pak počet zaměstnanců v roce 2006 byl až 4. nejvyšší a tvořil 9,0 % z republikového počtu. Nejvyšší pokles počtu zaměstnanců v relativním vyjádření byl zaznamenán v Jihočeském kraji (-14,3 %), naopak nejvyšší nárůst v kraji Vysočina (+12,5 %), když ke zvýšení počtu zaměstnanců došlo pouze v 6 krajích.

Průměrná měsíční mzda pracovníka v roce 2006 dosáhla částky 18 240 Kč, proti roku 2000 byla sice vyšší 5 624 Kč, tj. o 44,6 %, ovšem proti průměru republiky byla o 2 058 Kč nižší a v pomyslném žebříčku znamenala až 10. místo mezi kraji. Nejvyšší mzda byla tradičně vyplácena v podnicích se sídlem v Hlavním městě Praze (26 573 Kč), nejnižší pak v Olomouckém kraji (17 574 Kč).

Tab. 3 Tržby průmyslových podniků se 100 a více zaměstnanci

	Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb v mil. Kč							
	celkem				z průmyslové činnosti			
	2000	2005	2006	index 2006/2005	2000	2005	2006	index 2006/2005
Ceská republika	1 609 133	2 278 173	2 535 384	111,3	1 515 266	2 219 809	2 484 194	111,9
Hl.m.Praha	214 990	257 888	292 940	113,6	197 622	252 638	287 006	113,6
Středočeský	283 522	426 750	464 799	108,9	282 367	424 121	462 151	109,0
Jihočeský	85 620	112 202	111 154	99,1	82 200	91 062	97 068	106,6
Plzeňský	87 614	135 617	164 864	121,6	83 563	130 097	161 405	124,1
Karlovarský	30 218	37 504	39 429	105,1	29 804	35 958	37 880	105,3
Ústecký	194 139	216 501	233 321	107,8	176 257	211 840	228 948	108,1
Liberecký	63 898	101 264	114 856	113,4	63 512	100 487	113 977	113,4
Královéhradecký	78 239	90 764	92 637	102,1	66 711	89 042	90 281	101,4
Pardubický	57 093	141 505	166 628	117,8	56 655	139 123	164 206	118,0
Vysočina	58 946	93 414	113 426	121,4	58 686	92 041	112 422	122,1
Jihomoravský	114 328	143 109	156 388	109,3	92 029	140 903	153 806	109,2
Olomoucký	58 018	88 663	102 190	115,3	56 862	87 264	100 398	115,1
Zlínský	64 208	113 372	128 415	113,3	63 733	111 777	126 696	113,3
Moravskoslezský	218 301	319 621	354 336	110,9	205 265	313 458	347 949	111,0

Graf 1 Tržby a mzdy v letech 2000 až 2006

ANALYTICKÉ INFORMACE

Výše tržeb za prodej vlastních výrobků a služeb celkem či z průmyslové činnosti jsou v časové řadě sledovaného období nesrovnatelné vzhledem k metodickým změnám v započítávání tržeb, ke kterým došlo od roku 2005 v podnicích odvětví výroby a rozvodu elektřiny, plynu a vody. V roce 2006 dosáhly **tržby za prodej vlastních výrobků celkem** v Jihomoravském kraji hodnoty 156,4 mld. Kč (6,2 % z hodnoty ČR) a meziročně se zvýšily o 13,3 mld. Kč, tj. o 9,3 %. Nejvyšší meziroční nárůst byl vykázán v Plzeňském kraji – 21,6 %. **Tržby z průmyslové činnosti** v kraji dosáhly částky 153,8 mld. Kč (6,2 % z hodnoty za ČR), což bylo o 12,9 mld. Kč, tj. o 9,2 % více než v roce 2005.

Pro srovnání krajů je nejvýstižnější ukazatel produktivity, v tomto případě **přepočet tržeb z průmyslové činnosti na zaměstnance**. V roce 2006 hodnota činila 1,9 mil. Kč na 1 zaměstnance a znamenala až 11. místo mezi ostatními kraji, z tohoto pohledu se pak pořadí ve výši průměrné mzdy jeví jako odpovídající. Nejvyšší hodnota přepočtu tržeb z průmyslové činnosti na zaměstnance byla ve Středočeském kraji, nejnižší pak v Karlovarském kraji, pořadí krajů je patrné z grafu 2.

Téměř 95 % průmyslových podniků Jihomoravského kraje v roce 2006 působilo ve zpracovatelském průmyslu, přičemž takřka polovina z nich působila ve třech nejvýznamnějších oborech v kraji – obor výroby a oprav strojů a zařízení (51 podniků), výroby základních kovů, hutních a kovodělných výrobků (38 podniků) a výroby potravinářských výrobků a nápojů (34 podniků). Jak se změnily počty podniků v jednotlivých oborech a jak se promítly do změny počtu zaměstnanců ukazuje tabulka 4. Prakticky v žádném oboru nezůstal stejný počet podniků, nejvyšší pokles počtu v absolutním vyjádření byl v oboru výroby základních kovů (snížení počtu o 5 podniků), naopak nejvyšší nárůst počtu byl v oboru výroby plastových a pryžových výrobků (o 14 podniků).

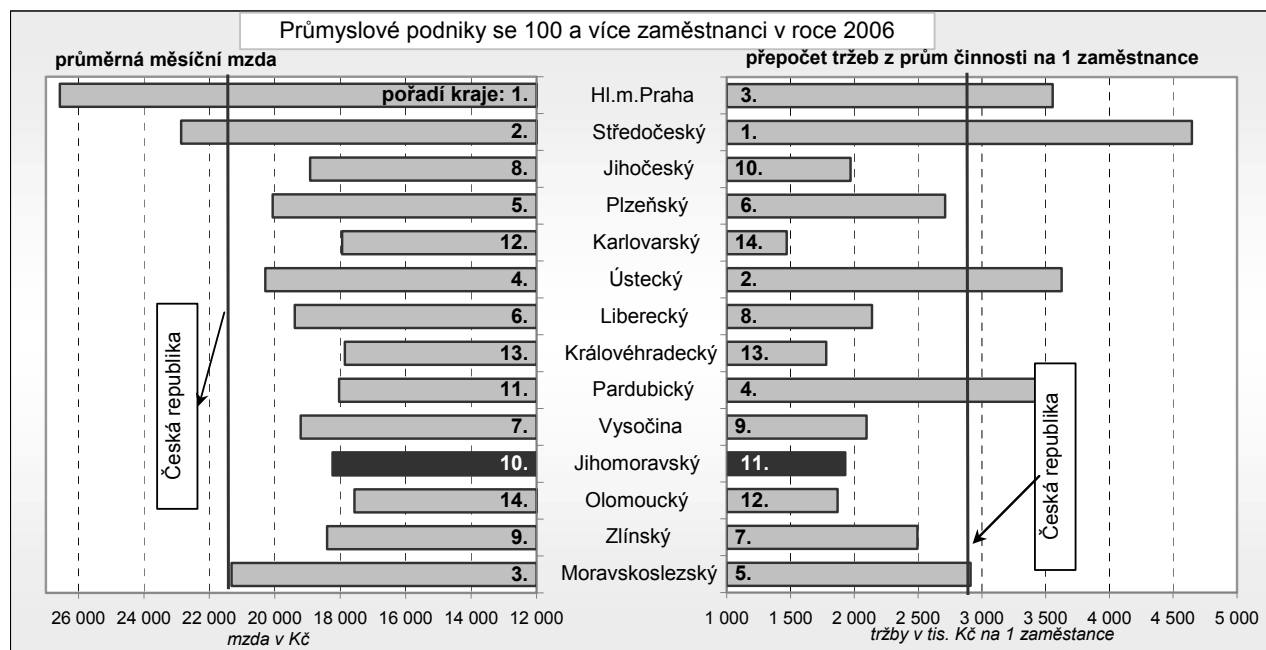
Tab. 4 Průmyslové podniky se 100 a více zaměstnanci podle OKEČ

	Počet podniků		Průměrný evidenční počet zaměstnanců				Průměrná měsíční mzda			
	2000	2006	2000	2006	změna v %		2000	2006	změna v %	
					2006/2000	průměrná roční			2006/2000	průměrná roční
Kraj celkem	240	273	87 952	79 700	-9,4	-1,6	12 616	18 240	44,6	6,3
v tom:										
C Těžba nerostných surovin	3	4	1 426	1 379	-3,3	-0,6	15 846	25 201	59,0	8,0
D Zpracovatelský průmysl	226	258	78 241	73 332	-6,3	-1,1	12 223	17 916	46,6	6,6
DA výroba potravinářských výrobků a nápojů, tabákových výrobků	35	34	9 293	9 453	1,7	0,3	11 366	15 915	40,0	5,8
DB výroba textilií, textilních a oděvních výrobků	18	16	6 648	4 244	-36,2	-7,2	10 120	14 286	41,2	5,9
DC výroba usní a výrobků z usní	5	3	1 358	859	-36,8	-7,4	7 689	11 084	44,2	6,3
DD zpracování dřeva, výroba dřevařských výrobků kromě nábytku	10	8	3 584	1 817	-49,3	-10,7	10 320	15 629	51,4	7,2
DE výroba vlákniny, papíru a výrobků z papíru, vydavatelství a tisk	6	5	3 092	1 217	-60,6	-14,4	14 453	18 084	25,1	3,8
DG výroba chemických látek, přípravků, léčiv a chemických vláken	5	8	1 727	3 618	109,5	13,1	13 519	18 277	35,2	5,2
DH výroba pryžových a plastových výrobků	7	21	2 489	4 666	87,5	11,0	11 499	17 105	48,8	6,8
DI výroba ostatních nekovových minerálních výrobků	15	14	4 898	3 696	-24,5	-4,6	12 966	19 995	54,2	7,5
DJ výroba základních kovů, hutních a kovodělných výrobků	44	38	13 427	9 955	-25,9	-4,9	13 502	18 662	38,2	5,5
DK výroba a opravy strojů a zařízení jinde neuvedených	42	51	17 288	15 324	-11,4	-2,0	12 399	19 613	58,2	7,9
DL výroba elektrických a optických přístrojů a zařízení	19	29	8 809	11 854	34,6	5,1	13 676	19 465	42,3	6,1
DM výroba dopravních prostředků a zařízení	5	12	1 418	2 325	63,9	8,6	12 142	19 468	60,3	8,2
DN zpracovatelský průmysl jinde neuvedený	14	19	4 210	4 305	2,2	0,4	10 095	14 094	39,6	5,7
E Výroba a rozvod elektřiny, plynu a vody	12	11	8 285	4 989	-39,8	-8,1	15 774	21 072	33,6	4,9

Rozdílnost výše mezd v jednotlivých průmyslových oborech a odchylka od průměrné mzdy v kraji je z přehledu také zřejmá. Nejnižší mzda byla v roce 2006 vykázána v podnicích zabývajících se výrobou usní (11 084 Kč) a dosahovala jen 60,8 % krajského průměru, nejvyšší pak v oboru těžby nerostných surovin, 25 201 Kč převyšovalo krajský průměr o 38,2 %. Rozdíl 14 117 Kč mezi krajními hodnotami jinak znamená, že mzda v podnicích výroby usní dosahovala pouze 44,0 % mzdy v podnicích s těžbou nerostných surovin, resp. u těžby nerostných surovin byla mzda 2,3krát vyšší než v podnicích, kde se vyráběly usně.

ANALYTICKÉ INFORMACE

Graf 2 Mzdy a přepočet tržeb na zaměstnance v roce 2006

Tab. 5 Tržby průmyslových podniků se 100 a více zaměstnanci podle OKEČ

	Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb v mil. Kč							
	celkem				z průmyslové činnosti			
	2000	2006	změna v %		2000	2006	změna v %	
			2006/2000	průměrná roční			2006/2000	průměrná roční
Kraj celkem	114 328	156 388	¹⁾	¹⁾	92 029	153 806	¹⁾	¹⁾
v tom:								
C Těžba nerostných surovin	2 823	5 505	95,0	11,8	2 814	5 469	94,3	11,7
D Zpracovatelský průmysl	82 424	140 599	70,6	9,3	81 558	139 122	70,6	9,3
DA výroba potravinářských výrobků a nápojů, tabákových výrobků	14 348	16 950	18,1	2,8	14 320	16 802	17,3	2,7
DB výroba textilií, textilních a oděvních výrobků	8 519	8 290	-2,7	-0,5	8 480	8 265	-2,5	-0,4
DC výroba usní a výrobků z usní	286	188	-34,3	-6,8	286	187	-34,8	-6,9
DD zpracování dřeva, výroba dřevařských výrobků kromě nábytku	3 655	2 244	-38,6	-7,8	3 655	2 224	-39,1	-7,9
DE výroba vlákniny, papíru a výrobků z papíru, vydavatelství a tisk	4 272	2 011	-52,9	-11,8	4 256	2 007	-52,8	-11,8
DG výroba chemických látek, přípravků, léčiv a chemických vláken	1 628	6 244	283,6	25,1	1 608	6 243	288,4	25,4
DH výroba pryžových a plastových výrobků	2 423	8 494	250,6	23,3	2 423	8 406	247,0	23,0
DI výroba ostatních nekovových minerálních výrobků	5 266	7 190	36,5	5,3	5 243	7 172	36,8	5,4
DJ výroba základních kovů, hutních a kovárenských výrobků	12 790	17 349	35,7	5,2	12 398	16 996	37,1	5,4
DK výroba a opravy strojů a zařízení jinde neuvedených	12 606	28 510	126,2	14,6	12 454	28 144	126,0	14,6
DL výroba elektrických a optických přístrojů a zařízení	11 511	32 994	186,6	19,2	11 385	32 635	186,7	19,2
DM výroba dopravních prostředků a zařízení	1 094	4 661	325,8	27,3	1 059	4 597	334,0	27,7
DN zpracovatelský průmysl jinde neuvedený	4 025	5 473	36,0	5,3	3 991	5 443	36,4	5,3
E Výroba a rozvod elektřiny, plynu a vody	29 081	10 284	¹⁾	¹⁾	7 657	9 216	¹⁾	¹⁾

¹⁾ tržby jsou z důvodů metodických změn v roce 2005 v časové řadě nesrovnatelné

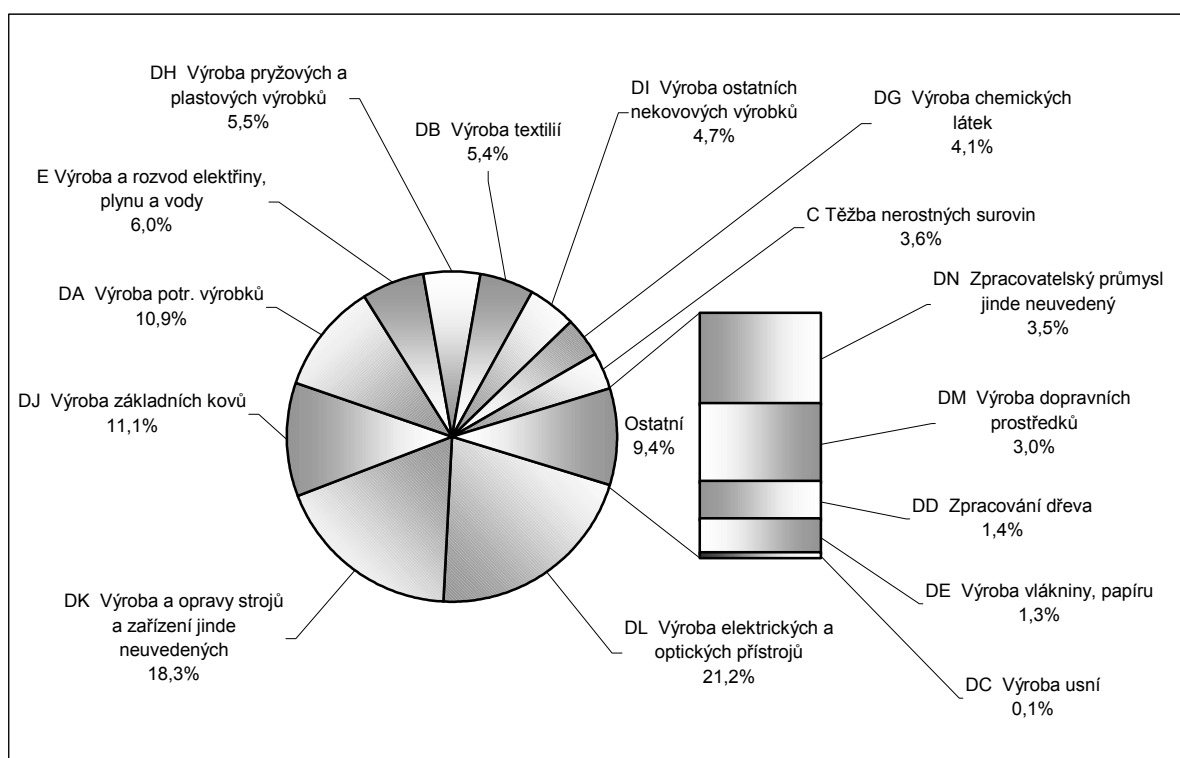
Jestliže průměrná výše mzdy v průmyslových podnicích ČR byla 20 298 Kč, pak pouze ve dvou oborech v kraji převyšovala mzda republikový průměr, kromě již uvedeného oboru těžby nerostných surovin to byly

ANALYTICKÉ INFORMACE

podniky z oblasti výroby a rozvodu elektřiny, plynu a vody, zde mzda dosáhla částky 21 072 Kč. Zvýšení průměrných mezd bylo na konci sledovaného období zaznamenáno ve všech oborech. Nejvyšší nárůst v absolutním vyjádření byl vykázán v podnicích z oboru těžby nerostných surovin (zvýšení mzdy o 9 355 Kč), v relativním vyjádření pak v podnicích výroby dopravních strojů a zařízení (o 60,3 %). Naopak nejnižší přírůstek mezd v absolutním vyjádření byl zaznamenán v podnicích vyrábějících usně (o 3 395 Kč), v relativním vyjádření v podnicích zabývajících se výrobou vlákniny a papíru (o 25,1 %).

Téměř 90 % tržeb za prodej vlastních výrobků a služeb celkem bylo v roce 2006 realizováno ve zpracovatelském průmyslu, ve zpracovatelském průmyslu se pak na tržbách podílely nejvíce podniky z oblasti výroby elektrických a optických přístrojů a zařízení (23,5 % ze zpracovatelského průmyslu, resp. 21,1 % z celku).

Graf 3 Struktura tržeb z průmyslové činnosti v roce 2006 podle OKEČ

Bylo již uvedeno, že vzhledem k metodickým změnám ve výkaznictví v podnicích zabývajících se výrobou a rozvodem elektřiny, plynu a vody, nejsou tržby porovnatelné. Z agregace hodnot bez těchto podniků (tzn. součet tržeb za podniky těžby nerostných surovin a zpracovatelského průmyslu v krajních letech sledovaného období) je však možno vyčíst v roce 2006 celkový nárůst tržeb proti roku 2000 o 60,8 mld. Kč., tj. o 71,4 %, což znamenalo průměrný roční růst tržeb o 9,4 %. Nejvyšší nárůst tržeb byl zaznamenán u podniků zabývajících se výrobou dopravních prostředků a zařízení, zde se tržby zvýšily 3,3krát. Pokles tržeb v některých oborech stejně jako několikanásobné zvýšení objemu je nutno spojovat především s výraznou změnou počtu podniků v daném oboru.

Produktivita vyjádřená přepočtem tržeb z průmyslové činnosti na pracovníka byla nejvyšší v podnicích zabývajících se těžbou nerostných surovin, v roce 2006 dosáhla téměř 4 mil. Kč na zaměstnance. Naopak v podnicích s výrobou usní to bylo pouze 218 tis. Kč na pracovníka, tedy přibližně osmnáctkrát méně. Pouze podniky zabývající se těžbou nerostných surovin jako jediný obor překonaly tímto ukazatelem hodnotu celkového republikového průměru (2,8 mil. Kč na pracovníka). Nejvíce se k této hodnotě přiblížily hodnotou 2,75 mil. Kč na pracovníka podniky s výrobou dopravních prostředků a zařízení.

Další rozvoj průmyslu je pro zaměstnanost v kraji velmi důležitý. Počet zaměstnanců v průmyslových podnicích, které zaměstnávaly více než 100 zaměstnanců, se sice ve sledovaném období snížil (pokles byl doprovázen výrazným růstem tržeb), ale v dlouhodobém pohledu se však tyto podniky podílely na celkové zaměstnanosti v kraji více než čtvrtinou (ze souhrnu zaměstnanců subjektů se sídlem v Jihomoravském kraji zaměstnávající více než 20 pracovníků bez ohledu na obor činnosti).